
Metsäsertifiointin sanasto

PEFC Suomi

Sitratie 7, 00420 HELSINKI
puh: 0400 765 437
fax: (09) 5630 329
sähköposti: office@pefc.fi

Tekijänoikeus

© PEFC Suomi 2009

PEFC Suomi – Suomen Metsäsertifiointi ry omistaa tämän asiakirjan tekijänoikeudet. Asiakirja on saatavilla PEFC Suomen verkkosivulta ja toimistosta.

Tätä asiakirjaa ei saa muuttaa tai hyödyntää kaupallisiin tarkoituksiin ilman PEFC Suomi – Suomen Metsäsertifiointi ry:n lupaa.

Tämän asiakirjan alkuperäinen ja samalla virallinen versio on suomenkielinen. PEFC Suomi – Suomen Metsäsertifiointi ry:n toimittamat käännösversiot ovat ohjeellisia ja niiden sisältöä koskien pätee suomenkielinen asiakirjaversio.

Asiakirjan nimi:	Metsäsertifiointin sanasto
Asiakirjan tunnistus:	PEFC FI 1000:2009
Hyväksyjä:	PEFC Suomi Päivämäärä: 8.7.2009
Julkaisuajankohta:	9.11.2009
Käyttöönoton ajankohta:	1.1.2010
Käyttöönoton siirtymäaika:	yksi vuosi PEFC-jatkohyväksyntää koskevan päätöksen ilmoittamisesta (koskee ennen käyttöönoton ajankohtaa myönnettyjä sertifikaatteja)

Sisällysluettelo

1. Johdanto	4
2. Tarkoitus ja soveltamisala	4
3. Viittaukset	4
4. Termit ja määritelmät	5

1. Johdanto

Tämä standardi on osa suomalaisen PEFC-metsäsertifiointin seitsemän standardin sarjaa, jota edelsi vuosina 1997-1998 laadittujen SMS-standardien ja vuosina 2002-2003 laadittujen FFCS-standardien sarjat. Suomen PEFC-standardit otetaan käyttöön PEFC-jatkohyväksynnän jälkeen standardien käyttöönoton siirtymäajan puitteissa.

Suomen PEFC-standardisarjan muut standardit koskevat metsäsertifiointin toteutusta ja kriteereitä sekä sertifiointitoimintaa ja kriteeristön laadintaa.

Suomen PEFC-standardisarjaa hallinnoi PEFC Suomi - Suomen Metsäsertifiointi ry, jonka omistuksessa standardit ovat.

2. Tarkoitus ja soveltamisala

Tämä asiakirja sisältää PEFC Suomen 8.7.2009 hyväksymän alkuperäisen ja samalla virallisen suomenkielisen version PEFC FI 1000:2009 -standardista. PEFC Suomen toimittamat käännösversiot ovat ohjeellisia ja myös niiden sisältöä koskien pätee suomenkielinen asiakirjaversio.

Standardin suomenkielinen teksti sekä ruotsin- ja englanninkieliset käännökset ovat saatavilla PEFC Suomen verkkosivulta ja toimistosta.

Tämä standardi sisältää metsäsertifiointin sanaston.

3. Viittaukset

Suomen PEFC-järjestelmän standardit ovat:

- PEFC FI 1000:2009; Metsäsertifiointin sanasto;
- PEFC FI 1001:2009; Metsäsertifiointin toteutustavat;
- PEFC FI 1002:2009; Ryhmäsertifiointin kriteerit;
- PEFC FI 1003:2009; Metsänomistajakohtaisen sertifiointin kriteerit;
- PEFC FI 1004:2009; Metsäsertifiointin alueelliset toimikunnat;
- PEFC FI 1005:2009; Sertifiointitoiminnan pätevyysvaatimukset ja Menettelytavat; ja
- PEFC FI 1006:2008; Metsäsertifiointin kriteeristön laadinta.

4. Termit ja määritelmät

Tähdellä (*) merkittyjen termien määritelmät on laadittu laatu- ja ympäristöjärjestelmiä ja niiden auditointia käsittelevissä SFS-standardeissa olevien määritelmien perusteella.

akkreditointi: menettely, jossa arvioidaan ja todetaan sertifiointi- ja tarkastuselinten pätevyys.

akkreditointielin: organisaatio, joka arvioi sertifioidun pätevyyden ja mahdollisuudet toimia riippumattomasti ja luotettavasti, toteaa pätevyyden sekä valvoo sertifiointielinten toimintaa. Suomessa akkreditointielimenä toimii Mittatekniikan keskuksen akkreditointipalvelu FINAS - the Finnish Accreditation Service.

alkuperä: lähde, josta raaka-aine, raaka-ainelaji, tuote tai vastaava on peräisin (esim. metsä, leimikko, lähtövarasto, organisaatio, valmistusmaa tms.).

alkuperäketju (CoC, Chain of Custody): puuraaka-aineen katkeamaton hallintaketju, josta ilmenevät kaikki muutokset puuraaka-aineen ja siitä valmistettujen tuotteiden tms. hallinnassa kuljetuksen, prosessoinnin tai jakelun aikana.

alkuperätieto: yksityiskohtaista tai yleistä informaatiota tietyn raaka-aineen, raaka-aine-erän, tuotteen, tuote-erän, puutavarakappaleen, -pinon, -erän tai vastaavan alkuperästä.

alueellinen metsäsertifiointi: metsien sertifiointi tietyllä maantieteellisellä alueella, jolla metsää omistavilla ja muilla metsään liittyvillä toimijoilla on mahdollisuus osallistua metsien sertifiointiin.

auditoija *: henkilö, jolla on pätevyys tehdä auditointeja.

auditointi *: järjestelmällinen ja riippumaton tutkinta sen määrittelemiseksi, ovatko toiminnot ja niihin liittyvät tulokset suunniteltujen järjestelyjen mukaiset, onko nämä järjestelyt toteutettu tehokkaasti ja ovatko ne sopivia tavoitteiden saavuttamiseksi.

auditointihavainnot *: arvioinnin tulokset, kun kerättyä auditointinäyttöä verrataan hyväksytyihin auditointikriteereihin.

auditointikohde *: yksilöity toiminto, tapahtuma, olosuhde, järjestelmä ja/tai tieto, jota auditoidaan.

auditointikriteerit *: politiikat, käytännöt, menettelytavat tai vaatimukset, joihin auditoija vertaa auditointikohteesta kerättyjä näyttöjä.

auditointinäyttö *: todentamiskelpoinen tieto, tallenne tai lausunto tosiasioista.

auditointiraportti: raportti auditoinnissa tehdyistä havainnoista, jotka koskevat sitä, onko toiminta ollut kriteerien mukaista. Raportissa keskitytään poikkeamien ilmoittamiseen.

auditointiryhmä *: ryhmä auditoijia tai yksittäinen auditoija, jotka on nimetty suorittamaan tietty auditointi.

auditointisuunnitelma: sertifikaatin hakijan ja pääauditoijan yhdessä laatima suunnitelma auditoinnin toteuttamiseksi.

auditoitava: metsäsertifiointissa metsänomistaja, metsäorganisaatio tai näiden tai muiden toimijoiden ryhmä, jonka toimintaa auditoidaan.

hakija: hakija on oikeushenkilö (yksilö tai organisaatio), jolla on oikeus tehdä hakemus. Huom. PEFC dokumenteissa hakijalla tarkoitetaan oikeushenkilöä, joka hakee (i) metsäsertifikaattia, (ii) puun alkuperän todentamissertifikaattia tai (iii) PEFC hyväksyntää kansalliselle tai alueelliselle järjestelmälle.

indikaattori: arvioitava tai mitattava asia, jolla kuvataan kriteerin vaatimusta tai sen osaa.

jatkuva parantaminen: menettely, jossa metsätalouden toimintaa ja suoritustasoa kehitetään taloudellisten, ympäristön-hoidollisten ja sosiaalisten vaikutusten muodostamaa kokonaisuutta koskien.

kestävä metsätalous: metsien ja metsämaiden hoito ja käyttö siten, että säilytetään niiden monimuotoisuus, tuottavuus, uusiutumiskyky, elinvoimaisuus ja mahdollisuus toteuttaa nyt ja tulevaisuudessa merkityksellisiä ekologisia, taloudellisia ja sosiaalisia toimintoja paikallisella, kansallisella ja maailmanlaajuisella tasolla, sekä siten ettei aiheuteta vahinkoa muille ekosysteemeille. (MCPFE)

konsensus: yhteisymmärryksessä tehty sopimus, jota ei oleellisin osin vastusta mikään keskeinen sidosryhmä. Konsensus sopimuksen laadinnassa pyritään ottamaan kaikkien sidosryhmien näkemykset huomioon ja sopimaan ristiriitaisista näkemyksistä. Huom. Konsensus ei edellytä yksimielisyyttä (ISO Guide 2).

kolmas osapuoli: henkilö tai elin, jonka tunnustetaan olevan riippumaton asianosaisista kyseessä olevassa asiassa (EN 45020)

kriteeri: vaatimus, jonka noudattamista arvioidaan.

metsänomistaja: yksityinen tai juridinen henkilö, jolla on rekisteröity omistusoikeus tiettyyn metsäalueeseen.

metsäsertifiointi: menettely, jossa kolmas osapuoli antaa kirjallisen todistuksen siitä, että toiminta sertifiointin kohteena olevassa metsätaloudessa vastaa kriteeristöissä asetettuja vaatimuksia.

metsäsertifiointijärjestelmä: metsien hoitoa ja käyttöä sekä puun alkuperän todentamista (jos sovellettavissa), sertifiointijärjestelyjä ja -menettelyjä sekä sertifiointielinten pätevyysvaatimuksia koskevat standardit, ohjeet ja säännöt.

muutoksista tiedottaminen: kansallinen PEFC-organisaatio tiedottaa PEFC:n hyväksymiin kansallisesti laadittuihin standardeihin tehdyistä muutoksista PEFC Councilille, joka päättää muutosten hyväksymisestä.

muutosten toimeenpano: kun PEFC Council muuttaa standardeja tai standardien asettamisesta koskevia vaatimuksia, kansallinen PEFC-organisaatio tekee kansallisiin standardeihin vastaavat muutokset ja hyväksyy muutokset standardien asettamista koskevien kansallisten vaatimusten mukaisesti.

normatiivinen asiakirja: asiakirja, joka antaa sääntöjä, ohjeita tai ominaispiirteitä toiminnoille tai niiden tuloksille. Standardit, tekniset määrittelyt, kirjatut käytännöt ja ohjeet ovat esimerkkejä normatiivisista asiakirjoista.

organisaatio *: julkinen tai yksityinen yritys, yhtymä, konserni, laitos taikka viranomainen, muu yhteisö tahi sellaisen osa tai yhdistelmä, jolla yhtiömuodosta riippumatta on omat toiminnot ja hallinto.

PEFC-ilmoitus eli -notifikaatio: Sertifiointielimen ja kansallisen PEFC-organisaation välinen sopimus, jossa sovitaan PEFC:n sertifiointiyrityksille asettamien hallinnollisten tehtävien noudattamisesta.

poikkeama *: yksilöityjen vaatimusten täyttymättömyys.

puuraaka-aineen alkuperän todentaminen: menettely, jossa todistettavasti osoitetaan tuotteessa käytetyn puuraaka-aineen alkuperä.

pääauditoija *: henkilö, jolla on pätevyys johtaa ja tehdä auditointeja.

ryhmäsertifiointi: metsäsertifiointi, joka kohdistuu useamman kuin yhden metsänomistajan harjoittamaan, metsätalouteen liittyvään toimintaan.

sertifikaatti: kolmannen osapuolen myöntämä todistus siitä, että metsien hoito ja käyttö tai puun alkuperäketjun todentaminen on todettu vaatimusten mukaiseksi.

sertifiointielin *: vaatimustenmukaisuuden varmentaja.

sertifioitu metsä: metsäalue, jolle sertifiointielin on myöntänyt sertifikaatin.

sertifiointi: menettely, jossa kolmas osapuoli antaa kirjallisen todistuksen tuotteiden, prosessien tai palvelujen vaatimusten mukaisuudesta.

sertifiointiauditointi: järjestelmällinen ja riippumaton tutkinta sen määrittelemiseksi, ovatko toiminnot ja niihin liittyvät tulokset sertifiointivaatimusten (valitun standardin) mukaiset.

seuranta-auditointi: auditointi, joka suoritetaan säännöllisin väliajoin vaatimusten mukaisuuden tarkistamiseksi.

sidosryhmä: yksilö tai ryhmä, johon organisaation toiminta vaikuttaa tai jota se koskee. (ISO 14004 standardi)

standardi: yleisesti hyväksytty julkinen vaatimusasiakirja, jossa esitetään toiminnalle asetetut vaatimukset.

standardin päivittäminen: standardin tarkistaminen ja korjaaminen sovitun ajanjakson kuluessa. Tällöin varmistetaan, että ajankohtainen tietämys on otettu huomioon standardissa, ja että se soveltuu edelleen paikallisiin/alueellisiin olosuhteisiin.

talousmetsä: metsä, jota käytetään puun ja metsän muiden tuotteiden tuottamiseen.

tekninen asiantuntija*: henkilö, joka toimii erikoisasiantuntijana auditointiryhmässä, mutta ei osallistu siihen auditoijana.

tuotemerkintä: tuotemerkin käyttö tuotteeseen liittyvien ominaisuuksien ilmoittamiseksi joko tuotteessa (*on-product*) tai muussa tuotteeseen liittyvässä materiaalissa (*off-product*).

tuotemerkki: tuotteeseen tai tuotepakkaukseen liitetty, markkinointia edistävä merkki (*on-product*). Muualla kuin tuotteessa käytetty tuotemerkki (*off-product*) on tuote-erän laatuun ja luokitukseen liittyvän tiedon välittäminen tuotemerkin avulla muussa tuotteeseen liittyvissä asiakirjoissa.

uusinta-arviointi: toimenpide, joka suoritetaan sen varmistamiseksi, että määritellyt korjaavat toimenpiteet on suoritettu.

valituslautakunta: valitusten ja erimielisyyksien käsittelyä varten asetettu lautakunta.

varastokirjanpidollinen hallinta: menettely, jolla tuotteen valmistukseen käytettyjen, alkuperältään erilaisten raaka-aineiden, raaka-ainelajien tai vastaavien osuudet voidaan määrittää.

ympäristö: organisaation toimintaolosuhteet, joihin sisältyvät ilma, vesi, maa, luonnonvarat, kasvi- ja eläinkunta, ihmiset ja näiden väliset vuorovaikutukset (ISO 14004).

ympäristöjärjestelmä: se osa yleistä hallintajärjestelmää, joka sisältää organisaatorakenteet, suunnittelutoiminnot, vastuut, käytännöt, menettelytavat, prosessit ja resurssit ympäristöpolitiikan kehittämiseksi, toteuttamiseksi, saavuttamiseksi, katselmoimiseksi sekä ylläpitämiseksi (ISO 14004).

ympäristövaikutus: mikä tahansa haitallinen tai hyödyllinen muutos ympäristössä, joka on kokonaan tai osittain organisaation toimintojen, tuotteiden tai palveluiden seurausta (ISO 14004).